

**BOREK, Dominik, RANISZEWSKI, Szymon, TOMANEK, Mateusz and BUGAJSKA, Małgorzata. Mountain guide as a profession of special management and quality supervision in the field of public health and safety. Journal of Education, Health and Sport. 2023;38(1):154-165. e-ISSN 2391-8306. DOI <http://dx.doi.org/10.12775/JEHS.2023.38.01.011>
<https://apcz.umk.pl/JEHS/article/view/44912>
<https://zenodo.org/record/8211585>**

The journal has had 40 points in Ministry of Education and Science of Poland parametric evaluation. Annex to the announcement of the Minister of Education and Science of 17.07.2023 No. 32318. Has a Journal's Unique Identifier: 201159. Scientific disciplines assigned: Physical Culture Sciences (Field of Medical sciences and health sciences); Health Sciences (Field of Medical Sciences and Health Sciences). Punkty Ministerialne z 2019 - aktualny rok 40 punktów. Załącznik do komunikatu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 17.07.2023 Lp. 32318. Posiada Unikatowy Identyfikator Czasopisma: 201159. Przystąpienie do dyscypliny naukowej: Nauki o kulturze fizycznej (Dziedzina nauk medycznych i nauk o zdrowiu); Nauki o zdrowiu (Dziedzina nauk medycznych i nauk o zdrowiu).
© The Authors 2023;
This article is published with open access at License Open Journal Systems of Nicolaus Copernicus University in Toruń, Poland
Open Access. This article is distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Noncommercial License which permits any noncommercial use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author (s) and source are credited. This is an open access article licensed under the terms of the Creative Commons Attribution Non commercial license Share alike. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>) which permits unrestricted, non commercial use, distribution and reproduction in any medium, provided the work is properly cited.
The authors declare that there is no conflict of interests regarding the publication of this paper.
Received: 04.07.2023. Revised:30.07.2023. Accepted: 31.07.2023. Published: 08.08.2023.

MOUNTAIN GUIDE AS A PROFESSION OF SPECIAL MANAGEMENT AND QUALITY SUPERVISION IN THE FIELD OF HEALTH AND PUBLIC SAFETY - ORGANIZATIONAL AND LEGAL ASPECTS

PRZEWODNIK GÓRSKI JAKO ZAWÓD SZCZEGÓLNEGO ZARZĄDZANIA I NADZORU NAD JAKOŚCIĄ W ZAKRESIE ZDROWIA I BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO- ASPEKTY ORGANIZACYJNOPRAWNE

Dominik BOREK¹, Szymon RANISZEWSKI^{2*}, Mateusz TOMANEK³, Małgorzata BUGAJSKA⁴

¹ College of International Business ISM Slovakia in Prešov, 1 Duchnovičovo námestie, Prešov 080 01, Slovak Republic, dpborek@wp.pl, ORCID: [0000-0002-4359-9426](https://orcid.org/0000-0002-4359-9426)

² Society of the Scientific Network of Sports Law, Poland (*pl Towarzystwo Sieci Naukowej Prawa Sportowego*), Plac Weysenhoffa 11, 85-072 Bydgoszcz, raniszewski.szymon@gmail.com, ORCID: 0000-0002-4374-8786

*Corresponding Author

³ Nicolaus Copernicus University in Toruń, mtomanek@umk.pl, ORCID: 0000-0002-9527-2513

⁴ Society of the Scientific Network of Sports Law, Poland (*pl Towarzystwo Sieci Naukowej Prawa Sportowego*), Plac Weysenhoffa 11, 85-072 Bydgoszcz, Polska, malgorzatabugajska@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2875-2653

Abstract

The article deals with aspects of quality management by those in the public trust profession of mountain guide. In particular, the article will raise aspects of quality in terms of public health and safety. These two aspects are very important in the work of a mountain guide, who is the person in charge of the group he or she is guiding in mountain areas. These areas can often cause some difficulties for tourists, hence the important role of the mountain guide person to ensure safety during mountain expeditions. Within the framework of the article, the organizational basis for conducting business as a mountain guide will be discussed, and the issue of quality will also be pointed out with regard to the professional self-government of mountain guides, for the establishment of which there have been calls for years. The paper uses a dogmatic and exegetical research method, which required an analysis of the detailed legal regulations of the area, as well as an empirical study of the professional self-government. The article presents the personal views of the authors and cannot be interpreted as the position of any body, entity or institution. The article presents the legal status as of 01/10/2022. The authors were mainly responsible for the following chapters: M.Bugajska, S.Raniszewski, M.Tomanek- 1-3; D.Borek- 4-5.

Keywords: *mountain guide, tourism, management, quality, safety, profession of public trust*

Streszczenie

Artykuł dotyczy aspektów zarządzania jakością przez osoby wykonujące zawód zaufania publicznego, jakim jest przewodnik górski. W szczególności w artykule zostaną podniesione aspekty dotyczące jakości w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa publicznego. Te dwa aspekty są bardzo istotne w pracy przewodnika górskiego, który jest osobą odpowiadającą za grupę, którą oprowadza po terenach górskich. Obszary te często mogą sprawiać pewne trudności turystom, stąd tak ważna rola osoby przewodnika górskiego, który ma zadbać o bezpieczeństwo podczas wypraw górskich. W ramach artykułu zostaną omówione podstawy organizacyjne prowadzenia działalności jako przewodnik górski, wskazana zostanie także kwestia jakości w odniesieniu do samorządu zawodowego przewodników górskich, o którego utworzenie pojawiają się postulaty od lat. W pracy wykorzystano metodę badania dogmatyczno-egzegetyczną, która wymagała analizy szczegółowych regulacji prawnych tego obszaru oraz badania empiryczne dotyczące samorządu zawodowego. Artykuł prezentuje osobiste poglądy autorów i nie może być interpretowany jako stanowisko jakiegokolwiek

organu, podmiotu czy instytucji. Artykuł prezentuje stan prawny na dzień 01.10.2022 r. Autorzy odpowiadali w głównej mierze za następujące rozdziały: M.Bugajska, S.Raniszewski, M.Tomanek- 1-3; D.Borek- 4-5.

Słowa kluczowe: *przewodnik górski, turystyka, zarządzanie, jakość, bezpieczeństwo, zawód zaufania publicznego*

1. Wprowadzenie

„Im więcej było przeszkód, tym bardziej chciałem jeździć w góry. Choćby po to, żeby udowodnić sobie, że mogę, że przewalczę. Ta chęć, ten cel był tak ważny, że wszystkie środki były dobre, aby tylko wyjechać” [1] te słowa wypowiedział jeden z najbardziej utytułowanych polskich himalaistów, osoba która zdobyła wiele tysięczników na świecie Krzysztof Wielicki. Tym cytatem warto rozpocząć rozważania na temat roli jaką spełniają przewodnicy górscy w Polsce. Artykuł będzie opierał się na analizie obowiązujących aktów prawnych dotyczących pracy przewodnika górskiego w kontekście roli jaką pełni w społeczeństwie. Artykuł będzie opierał się na rozważaniach prawnych, organizacyjnych jak również medycznych związanych z pracą przewodnika górskiego.

2. Podstawy prawne działalności przewodnika górskiego

Aktywność w górach można podzielić na kilka kategorii, do których można zaliczyć m.in. trekking, udział w biegach górskich (anglosaskie, alpejskie), czy też tradycyjne chodzenie po górach uwzględniając liczbę uczestników, czy też liczbę dni uwzględniając to brak lub uczestnictwo przewodników górskich [2, 3]. Jak już zostało wspomniane, przewodnik górski spełnia dosyć szczególną rolę w górach, pomaga osobom które nie są aż tak wyspecjalizowane do chodzenia po górach, niech to trywialne i aż nader proste stwierdzenie

będzie przyczynkiem do zapoznania się z regułami prawnymi dla zawodu przewodnika górskiego w naszym kraju.

Jak już zostało wspomniane, przewodnik górski spełnia dosyć szczególną rolę w górach, pomaga osobom które nie są aż tak wyspecjalizowane do chodzenia po górach, niech to trywialne i aż nader proste stwierdzenie będzie przyczynkiem do zapoznania się z regułami prawnymi dla zawodu przewodnika górskiego w naszym kraju.

Zgodnie z obowiązującym na terenie Rzeczypospolitej Polskiej porządkiem prawnym, a w szczególności z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych [4] ustawodawca umieścił zadania przewodnika górskiego w rozdziale 4 niniejszej ustawy który nosi tytuł Przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek. Otóż zgodnie z przepisem art. 20 ust 2, do zadań przewodnika turystycznego należy oprowadzanie turystów lub odwiedzających, udzielanie fachowej i aktualnej informacji o kraju, odwiedzanych miejscowościach, obszarach i obiektach, sprawowanie opieki nad turystami lub odwiedzającymi w zakresie wynikającym z umowy, a podczas prowadzenia turystów w górach troska o ich bezpieczeństwo w szczególności podczas wyjść wymagających odpowiednich technik i specjalistycznego sprzętu, przytoczony artykuł zawiera katalog przedmiotowy zadań przed, którymi stoi przewodnik turystyczny w górach. Ustawodawca w przepisie art. 21 w ustępach 1-2 zawiera wymagania jakie musi spełnić przewodnik górski. Zadania przewodników turystycznych wykonują:

- 1) przewodnicy górscy dla określonych obszarów górskich;
- 2) przewodnicy miejscy dla poszczególnych miast;
- 3) przewodnicy terenowi dla poszczególnych województw, powiatów, gmin, a także regionów oraz tras turystycznych.

Wykonywanie zadań przewodnika górskiego dla określonego obszaru górskiego wymaga posiadania uprawnień określonych ustawą. Uprawnienia przewodnika górskiego dla określonego obszaru górskiego otrzymuje osoba, która:

- 1) ukończyła 18 lat;
- 2) nie była karana za przestępstwo umyślne lub inne popełnione w związku z wykonywaniem zadań przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek;
- 3) posiada wykształcenie średnie lub średnie branżowe;

4) odbyła szkolenie teoretyczne i praktyczne dla określonego obszaru górskiego oraz zdała egzamin na przewodnika górskiego.

Uprawnienia przewodników górskich dzielą się na trzy klasy w zależności od stopnia trudności tras i wycieczek. Aby uzyskać tytuł przewodnika górskiego, spełnienie tychże przesłanek, jak również określonych w aktach wykonawczych może spowodować iż kandydat na przewodnika górskiego się nim stanie.

Do niniejszej ustawy zostało wydane rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 26 czerwca 2014 r. w sprawie nabywania uprawnień przewodnika górskiego [5], które to w sposób szczegółowy określa wymogi jakie należy spełnić aby móc świadczyć usługi przewodnika górskiego. Prawodawca określił, iż uprawnienia swoje przewodnik górski może realizować w Sudetach, Beskidach i Tatrach - zob. § 3 ust 1 pkt 1-3 [5]. Istnieją 3 klasy uprawnień przewodnika górskiego. W stosunku do każdej z nich przeprowadzany jest egzamin przed komisją powoływaną przez marszałka województwa. Na podstawie § 11 niniejszego rozporządzenia komisje egzaminacyjne dla kandydatów na przewodników górskich powołują dla przewodników górskich:

- 1) beskidzkich - Marszałek Województwa Małopolskiego lub Marszałek Województwa Podkarpackiego, lub Marszałek Województwa Śląskiego;
- 2) sudeckich - Marszałek Województwa Dolnośląskiego;
- 3) tatrzańskich - Marszałek Województwa Małopolskiego.

Podstawową klasą uprawnień związanych z pracą przewodnika górskiego jest klasa III od tej klasy zaczyna się praca przewodnika górskiego. Podwyższenie klasy uprawnień jest możliwe po spełnieniu przesłanek, na które składają się odpowiednia ilość przejść zimowych i letnich, jak również okres posiadania klasy przewodnickiej.

Zakresy uprawnień terenowych są wyznaczone obszarowo, należą do nich:

1. Obszar uprawnień przewodnika górskiego beskidzkiego ograniczony:
  - a) od północy drogami: Cieszyn - Bielsko Biała (droga S1) - Andrychów - Wadowice - Kalwaria Zebrzydowska - Głogoczów (droga nr 69 oraz droga nr 52) - Myślenice (droga nr 7) - Gdów (droga nr 967) - Tymowa (droga nr 966) - Nowy Sącz (droga nr 75) - Gorlice (droga nr 28) - Dukla (droga nr 993) - Miejsce Piastowe (droga nr 19) - Sanok - Mrzygłód - Tyrawa Wołoska - Kuźmina (droga nr 28) - Wojtkowa (droga nr 890) - Grąziowa - Trójca - Posada Rybotycka - Rybotycze - Huwniki do granicy Rzeczypospolitej Polskiej (drogi lokalne);

b) od wschodu i zachodu: granicą Rzeczypospolitej Polskiej;

c) od południa: granicą Rzeczypospolitej Polskiej oraz granicą Tatrzańskiego Parku Narodowego.

2. Obszar uprawnień przewodnika górskiego tatrzańskiego jest ograniczony:

a) od północy: doliną rzeki Orawy - linią łączącą Przełęcz Spytkowicką, Chabówkę i Przełęcz Sieniawską - doliną rzeki Lepietnicy do jej ujścia do Czarnego Dunajca i dalej do Dunajca - doliną rzeki Dunajec - przełęczą Krośnicką - rzeką Krośnicą do jej ujścia do Dunajca - rzeką Dunajec do ujścia rzeki Grajcarek - rzeką Grajcarek - potokiem Biała Woda - przełęczą Rozdziela;

b) od wschodu, południa i zachodu: granicą Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Obszar uprawnień przewodnika górskiego sudeckiego jest ograniczony:

a) od wschodu, północy, zachodu od granicy Rzeczypospolitej Polskiej drogami: Paczków - Ząbkowice Śląskie (droga nr 382) - Niemcza - Jordanów (droga nr 8) - Sobótka - Tworzyjanów (droga lokalna) - Świdnica - Świebodzice (droga nr 35) - Dobromierz (droga nr 34) - Bolków (droga nr 5) - Jawor (droga nr 3) - Świerzawa (droga nr 365) - Sokołowiec - Proboszczów - Bełczyna - Bystrzyca - Wleń - Lubomierz - Gryfów Śląski - Złotniki Lubańskie - Leśna - Miłoszów - granica Rzeczypospolitej Polskiej (drogi lokalne) oraz drogami: granica Rzeczypospolitej Polskiej - Głuchołazy - Prudnik (droga nr 40) - Trzebina do granicy Rzeczypospolitej Polskiej (droga nr 41);

b) od południa i południowego zachodu: granicą Rzeczypospolitej Polskiej.

Szczegółowy program szkolenia w tym podnoszącego kwalifikacje określony jest w załącznikach do omawianego rozporządzenia.

3. Rola medycyny i ochrony zdrowia w pracy przewodnika górskiego

W szkoleniu przewodnika górskiego uprawnionego do pracy Polsce, z zakresu medycyny prawodawca zobowiązał do przeprowadzenia szkolenia m.in. z niżej wymienionych obszarów:

- zasady postępowania z poszkodowanym,
- resuscytacja,
- tamowanie krwotoków,
- zasłabnięcie, wstrząs, unieruchamianie złamań.

Ponadto przewodnicy górscy nabywają praktyczne umiejętności rozpoznawania zagrożeń, w tym zasad opieki nad grupą w trakcie akcji ratunkowej oraz zagrożeń w trakcie udzielania pierwszej pomocy w górach i sposobów ich niwelowania. Przewodnik górski musi być również przygotowany na posiadanie odpowiednio wyposażonej apteczki a także posiadać odpowiednią wiedzę z zakresu aklimatyzacji i choroby górskiej - jej objawów, zapobiegania i leczenia. W praktyce przewodnicy górscy uzyskują też umiejętności wytwarzania improwizowanego sprzętu transportowego i sposobów transportu poszkodowanych (załącznik nr 3 i 4) [5]. Liczba godzin, które należy poświęcić na szkolenie z zakresu pierwszej pomocy to 10 godzin praktycznego szkolenia. Należy podkreślić, iż właściwe przygotowanie nie tylko pod względem prawnym, jak również praktycznym, ale przede wszystkim w zakresie medycznym powoduje, iż osoby które są prowadzone przez przewodnika mogą czuć się bezpiecznie.

4. Nadzór przewodnika górskiego nad jakością w obszarze bezpieczeństwa publicznego- aspekty organizacyjne

Dotychczasowe utrzymanie zawodu „przewodnik górski” jako zawodu regulowanego, zachowuje swoją aktualność ze względu na fakt, że jest to kwalifikacja z obszaru bezpieczeństwa publicznego, zdrowia, a także zawód zaufania publicznego. Z wyżej wskazanych elementów w niniejszym podrozdziale zostaną omówione aspekty dbania o jakość w obszarze bezpieczeństwa publicznego oraz zakres uznania przewodnika górskiego za zawód zaufania publicznego. Rozpocznijmy od tego drugiego obszaru, zgodnie z art. 17 ust. 1 Konstytucji: „W drodze ustawy można tworzyć samorządy zawodowe, reprezentujące osoby wykonujące zawody zaufania publicznego i sprawujące pieczę nad należytym wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony.” [6]. Czy wskazane twierdzenie oznacza, iż zawody zaufania publicznego to wyłącznie te, które posiadają własny samorząd zawodowy? Trudno się z taką tezą zgodzić, tym bardziej że Konstytucja stanowi o fakultatywności takiego rozwiązania. W przepisie nie wskazano, że „w drodze ustawy tworzy się samorządy zawodowe, reprezentujące osoby wykonujące zawody zaufania publicznego” lecz tylko że „w drodze ustawy można tworzyć samorządy zawodowe, reprezentujące osoby wykonujące zawody zaufania publicznego” [6]. Wyrażenie „może” jest tutaj w ocenie autorów kluczowe, ponieważ jednoznacznie wskazuje, że nie tylko posiadające własny samorząd zawodowy zawody mogą mieć status zaufania publicznego. W tym kontekście w opinii autorów nie można zgodzić się z twierdzeniem A. Krasnowolskiego,

który wskazał iż „nie wszyscy przedstawiciele wolnych zawodów zrzeszeni są w samorządach zawodowych, a więc nie są oni przedstawicielami zawodu zaufania publicznego.” [7].

W kontekście powyższego warto wskazać, iż zdaniem H. Izdebskiego „nie każdy zawód zaufania publicznego musi posiadać organy samorządu” [8, 9]. Ten ostatni kierunek rozumowania jest najbliższy autorom artykułu i w tym kontekście będzie przedstawiany podczas opisywania nadzoru przewodnika górskiego nad jakością w obszarze bezpieczeństwa publicznego. Warto podkreślić, iż także K. Complak zdaje się mieć zbieżne stanowisko z prezentowanym w niniejszych wywodach, gdyż stwierdza on jednoznacznie, iż „trudno sobie wyobrazić społeczeństwo obywatelskie z przymusową przynależnością do omawianych organizacji oraz ich funkcjonowanie w zglobalizowanej gospodarce”. [10]. Warto pamiętać, iż uprawnienia przewodnika górskiego nadaje, odmawia ich nadania, zawiesza i przywraca oraz cofa, w drodze decyzji administracyjnej, marszałek województwa właściwy dla miejsca zamieszkania osoby składającej wniosek o nadanie uprawnień w dniu złożenia tego wniosku, a w przypadku nieposiadania miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej - marszałek województwa wybrany przez osoby ubiegające się o te uprawnienia [4]. Regulacja dotycząca zdobycia uprawnień przewodnika górskiego, w żadnym miejscu nie wskazuje na obligatoryjną przynależność do samorządu zawodowego, co więcej kompetencje związane z „wejściem” do zawodu są w rękach władzy publicznej.

Wobec powyższego warto wskazać, iż nie tylko samorząd zrzeszający zawody zaufania publicznego sprawuje pieczę nad należytym wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony [11]. W związku z tym, ustala się odpowiedni katalog sankcji w przypadku naruszeń wykonywania zawodu zaufania publicznego, w szczególności takiego, który odpowiada za nadzór nad jakością w obszarze zdrowia i bezpieczeństwa publicznego. Dlatego też, postulowany w wielu zawodach zaufania publicznego dożywotni skutek pozbawienia prawa wykonywania zawodu naruszałby wolność wykonywania zawodu (art. 65 ust. 1 Konstytucji) w kontekście zasady proporcjonalności (art. 31 ust. 3 Konstytucji). Nieproporcjonalność takiego rozwiązania wynikałaby z założenia, że ukarane osoby definitywnie i ostatecznie (dożywotnio) traciłyby przesłankę nieskazitelnego charakteru i rękojmi prawidłowego wykonywania zawodu. [1, 13].

Biorąc pod uwagę, przytoczone argumenty, należy uznać iż zawód przewodnika górskiego jest zawodem zaufania publicznego nieposiadającym wprawdzie własnego

samorządu zawodowego, choć w praktyce osoby wykonujące ten zawód zrzeszają się w wielu ogólnopolskich stowarzyszeniach. Do tych ostatnich należą m.in. Polskie Stowarzyszenie Przewodników Górskich, Centrum Przewodnictwa Tatrzańskiego, Stowarzyszenie Wysokogórskich Przewodników Tatrzańskich, Stowarzyszenie Przewodników Tatrzańskich, Polskie Stowarzyszenie Przewodników Wysokogórskich, Stowarzyszenie Międzynarodowych Przewodników Górskich Lider. Warto pamiętać, iż przewodnik górski jest w przeciwieństwie do przewodnika terenowego, przewodnika miejskiego i pilota wycieczek zawodem regulowanym [14]. Pojęcie „zawodu regulowanego” definiowane jest w regulacjach na poziomie unijnym jako: działalność zawodowa lub zespół działalności zawodowych, których podjęcie, wykonywanie, lub jeden ze sposobów wykonywania wymaga, bezpośrednio bądź pośrednio, na mocy przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych, posiadania specjalnych kwalifikacji zawodowych; w szczególności używanie tytułu zawodowego zastrzeżonego na mocy przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych dla osób posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe stanowi sposób wykonywania działalności zawodowej. [15]. W państwach członkowskich UE istnieje łącznie ponad 5500 zawodów regulowanych, z czego w samej Polsce blisko 400 (Informacje zaczerpnięte z Departamentu Turystyki Ministerstwa Sportu i Turystyki), większość z nich spełnia przesłanki do uznania ich za zawody zaufania publicznego. W sytuacji gdy wykonywanie zawodu wiąże się z odpowiedzialnością za drugą osobę i dodatkowo spełniona jest przesłanka regulowania takiej profesji, to trudno odmówić jej przymiotu zawodu zaufania publicznego.

Nadzór nad jakością bezpieczeństwa publicznego w obszarze górskim wynika nie tylko z przytoczonych elementów organizacyjnoprawnych. W praktyce przewodnik górski jest przecież opiekunem i informatorem dla turysty lub odwiedzającego, często także w zakresie wartości i etyki [16]. Dbanie o jakość świadczonych usług w kontekście zapewnienia bezpieczeństwa klientom to główne zobowiązanie przewodnika górskiego. Praca przewodników górskich opiera się zatem na świadczeniu usług, które musi odbywać się przy pełnym poszanowaniu wymogów w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa publicznego oraz ochrony konsumentów. Wskazane trzy obszary tematyczne składają się na szeroko rozumianą jakość świadczenia usług przez przewodnika górskiego. Warto podkreślić iż zawód przewodnika górskiego jest wprost określany jako jeden z zawodów związanych ze zdrowiem lub bezpieczeństwem publicznym wedle Dyrektywy 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji

zawodowych [15]. Nadzór nad jakością bezpieczeństwa publicznego przez przewodników górskich polega na zapewnieniu profesjonalnej, kompleksowej obsługi turystów, w tym zabezpieczenia ich sytuacji w trudnych warunkach górskich [17]. Zapewnienie warunków bezpieczeństwa na terenach górskich, wynika nie tylko z przepisów prawa powszechnie obowiązującego, ale również z umowy wiążącej klienta z przewodnikiem górskim. W szczególności nadzór nad jakością bezpieczeństwa publicznego w warunkach górskich polegać powinien na:

- 1) odpowiednim przygotowaniu klientów do uprawiania turystyki górskiej;
- 2) przedstawieniu i upowszechnieniu klientom zasad korzystania z terenów górskich;
- 3) informowaniu klientów o warunkach panujących w górach;
- 4) informowaniu klientów o zasadach bezpieczeństwa podczas wypraw górskich [17].

Biorąc pod uwagę powyższe oraz postanowienia ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich, przewodnicy górscy obowiązani są do zachowania należytej staranności w świadczeniu usług, w celu ochrony życia i zdrowia własnego oraz innych osób. W szczególności nadzór nad jakością w obszarze bezpieczeństwa publicznego przewodnicy górscy wypełniają poprzez [18]:

- 1) stosowanie się do znaków nakazu i zakazu umieszczanych w terenach górskich;
- 2) dostosowywanie planów aktywności klientów do umiejętności, aktualnych warunków atmosferycznych, prognozy pogody, komunikatu lawinowego dla danego obszaru i zastosowania się do zaleceń i ograniczeń wynikających z ogłoszonego stopnia zagrożenia lawinowego oraz z panujących i przewidywanych warunków atmosferycznych;
- 3) użytkowanie sprzętu odpowiedniego do rodzaju podejmowanej aktywności, sprawnego technicznie i zgodnie z jego przeznaczeniem i zasadami użycia;
- 4) bezzwłoczne informowanie podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa górskiego o zaistniałym wypadku lub zaginięciu osoby oraz o innych zdarzeniach nadzwyczajnych mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo klientów [18].

5. Podsumowanie

Podsumowując niniejszy podrozdział, należy uznać, że na przewodniku górskim spoczywa szczególny rodzaj nadzoru nad jakością bezpieczeństwa publicznego klientów. Wzmocnieniem roli tego zawodu zaufania publicznego może być pomysł utworzenia Centralnego Wykazu Przewodników Górskich, gdzie każdy zainteresowany będzie mógł sprawdzić czy dana osoba posiada odpowiednie uprawnienia przewodnika górskiego [11]. To działanie z pewnością otworzyłoby szansę na poszerzenie jakości sprawowanego nadzoru, poprzez rzetelną informację kierowaną do turystów.

Wkład autorski:

Konceptualizacja: D. Borek i M.Tomanek; metodyka: M. Bugajska, S. Raniszewski; korekta: M.Tomanek. Szczegóły zawarto w streszczeniu.

Bibliografia:

[1] <https://goryiludzie.pl/2016/01/12-swiadkow.html>

[2] A. Dzięgiel, M. Tomanek, *Sylwetka uczestnika górskich imprez biegowych, Studia i monografie AWF we Wrocławiu*, (120) 2014, ss. 88-102;

[3] A. Dzięgiel, M. Tomanek, *Wykorzystanie marketingu przez sport w górskich imprezach biegowych, Studia i monografie AWF we Wrocławiu*, (120) 2014, ss. 231-242.

[4] Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych.

[5] Rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 26 czerwca 2014 r. w sprawie nabywania uprawnień przewodnika górskiego.

[6] Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r.

[7] A. Krasnowolski, *Zawody zaufania publicznego, zawody regulowane oraz wolne zawody. Geneza, funkcjonowanie i aktualne problemy*, Warszawa 2013.

[8] H. Izdebski, *Samorząd terytorialny. Podstawy ustrojowe i działalność*, Warszawa 2014, s. 48.

[9] P. Sarnecki, (w:) L. Garlicki, M. Zubik, Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz. Tom I, wyd. II, Warszawa, wyd. elektroniczne LEX 2016.

[10] K. Complak (w:) M. Haczkowska (red.), Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, wyd. elektroniczne LEX 2014.

[11] D. Borek, E. Wyrwicz, Rola systemu IMI w uznawaniu kwalifikacji przewodników górskich, (w:) Rynek pracy przewodników turystycznych, pilotów wycieczek i animatorów czasu wolnego (red.) Z. Kruczek, Kraków, 2020.

[12] Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 października 2010 r. sygn. akt: K 1/09, opublikowano: LEX nr 621593.

[13] P. Tuleja (red.), Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, wyd. II, wyd. elektroniczne LEX, 2021.

[14] D. Wolski, Dylemat regulacji przewodnictwa turystycznego w:) Rynek pracy przewodników turystycznych, pilotów wycieczek i animatorów czasu wolnego (red.) Z. Kruczek, Kraków, 2020.

[15] Dyrektywa 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych.

[16] J. Femiak, T. Femiak, Turystyka górską w perspektywie teorii czynu Karola Wojtyły (w:) Aksjologia turystyki, red. Z. Dziubiński, 2006.

[17] R. Rokowski, L. Wilczyński, Koncepcja regulacji przewodników wysokogórskich jako kwalifikacji rynkowej lub regulowanej (w:) Rynek pracy przewodników turystycznych, pilotów wycieczek i animatorów czasu wolnego (red.) Z. Kruczek, Kraków, 2020.

[18] Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich.